

**TERVON KUNTA
TARKASTUSLAUTAKUNTA**

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2021

1. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely

Kunnanvaltuuston valitseman tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kunnanvaltuuston toimikaudeksi 1.8.2021–31.5.2025 valitsemina tarkastuslautakunnan jäseninä ja varajäseninä ovat toimineet seuraavat henkilöt:

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Jukka Vartiainen	Kimmo Karhatsu
Sara Närhi	Saara Mähönen
Jarmo Askola	Merja Harju
Liisa Iivarinen	Jukka Järvinen

Lautakunnan puheenjohtajana toimii Jukka Vartiainen ja varapuheenjohtajana Sara Närhi. Kuntalain mukaisesta tilintarkastuksesta on huolehtinut BDO Audiator Oy. Vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHT, HT Lilja Koskelo. Vastuunalainen tilintarkastaja on toiminut tarkastuslautakunnan sihteerinä.

2. Arviointitoiminta

Arviointia varten lautakunta on hyväksynyt toimikaudeksi arviointisuunnitelman vuosittaisine painopistealueineen. Arviointisuunnitelman pohjalta on laadittu vuosittainen tarkempi työohjelma kutakin vuotta varten.

Tarkastuslautakunta on pitänyt seitsemän tilivuoden 2021 arviointikokousta. Lautakunta on kuullut keskushallinnon johtavia viranhaltijoita kunnan toiminnan ja talouden toteutumisesta sekä saanut selvitykset perusturvalautakunnan, sivistyslautakunnan, ympäristöterveyslautakunnan ja ympäristölautakunnan tehtäväalueiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä investoinneista. Lautakunta on kuullut katsaukset myös kuntien yhteistyöstä sekä sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan sekä riskienhallinnasta. Lisäksi on saatu selvitykset Palveluyhtiö Viisarit Oy:n, Tervon Kehitys Oy:n ja Tervon Vuokratalot sekä Asunto Oy Metsäparkin toiminnasta ja taloudesta.

Arviointikertomuksen laatimista varten lautakunta on tutustunut vuoden 2021 talousarvioon, kunnanhallituksen allekirjoittamaan tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat seuranneet kunnan toimielinten päätöksentekoa heille toimitettujen pöytäkirjojen avulla ja tekemällä muita havaintoja kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Tarkastuslautakunta on saanut selonteon tilintarkastajan suorittamista tarkastuksista ja perehtynyt tilintarkastuskertomukseen.

S.N. U.J.A.

Tarkastuslautakunnan jäsenillä todettiin seuraavat esteellisyydet: Liisa Iivarinen kaavatoimikunta varsinainen jäsen, vaalilautakunta ja sivistyslautakunta varajäsen. Muita esteellisyyksiä ei ollut.

3. Edellisen vuoden arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 10.11.2021 § 80 käsitellyt kunnanhallituksen 2.11.2021 § 291 antamat selvitykset liittyen vuoden 2020 arviointikertomuksen havaintoihin.

4. Kuntastrategia

TERVON KUNTASTRATEGIA 2018-2025

Tervon kuntastrategia 2018 -2025 on konkreettinen asiakirja, mikä sisältää kunnan vision, toiminta-ajatuksen ja strategiset painopisteet vuosille 2018 - 2025.

VISIO Tervo – toimiva, rohkeasti kokeileva ja elinvoimainen ekologisen elämisen kunta?

TOIMINTA-AJATUS Toimiva, rohkeasti kokeileva ja uudistuva Tervon kunta luo kuntalaisia osallista, uusin toimintamallein, itsenäisesti ja yhteistoiminnallisesti sekä alueen elinvoiman turvaten

- asiakaslähtöiset lähipalvelut kuntalaisille ja vapaa-ajan asukkaille
- vaihtoehtoiset ja innovatiiviset asumismahdollisuudet sekä
- toimintaedellytykset monipuoliselle yritystoiminnalle.

VALTUUSTOKAUDEN STRATEGISET PAINOPISTEET

- Asiakaslähtöiset palvelut uusin toimintamallein
- Arjen turvallisuus ja viihtyisyys
- Yrittäjämäinen toiminta
- Innovatiiviset ja ekologiset asumisratkaisut
- Ennakoiva talouden hallinta

5. Toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutuminen vuonna 2021

Kunnanvaltuusto on talousarviossa 2021 asettanut hallintokunnille sitovat määrärahat ja tuloarviot, yleiset hallintokuntia sitovat ohjeet ja hyväksynyt tavoitteet tulosyksiköille sekä toiminnan lähivuosien painopistealueet.

5.1 Yleishallinto

Kunnan yleishallinnon toimintaa ja taloutta on selvitetty monipuolisesti toimintakertomuksessa ja toiminnan painopisteet ovat edenneet keskeisiltä osin suunnitellulla tavalla. Ruokapalvelut ostetaan Attendolta Tervon Yhtenäiskoululle, päiväkotit Kurrekumpuun ja kotonaan asuville ikäihmisille. Talous- ja palkkahallinnon palveluita tuotetaan kuntakonsernissa (Palveluyhtiö Viisarit Oy) neljälle talousyksikölle (Tervon kunta, Palveluyhtiö Viisarit Oy, Tervon Kehitys Oy ja Tervon Vuokratalot Oy).

Tarkastuslautakunta puuttui Palveluyhtiö Viisarit Oy:n tuottaman palkanlaskennan epäkohtiin. Kirjanpidon palkkojen ja tulorekisteriyhteenvedon vuoden 2021 selvittämisen ero on noin 261.000 euroa arviointikertomuksen allekirjoitushetkellä.

Tarkastuslautakunta on huomauttanut yleisesti sopimusten puuttumisista tai puutteellisuuksista. Tarkastuslautakunta edellyttää, että kirjalliset sopimukset saatetaan ajan tasalle ja niiltä ilmenevät mm. veloitusperusteet ja sopimuksiin liitetään voimassa olevat hankinta- tai sopimusehdot.

S.N. J.A. U 25

Valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet ovat toteutuneet yleishallinnossa riittävässä määrin. Yleishallinnon (kunnanhallituksen) toimintakulujen toteutuma 800.151 euroa ylitti hieman muutetun talousarvion (109,8 %) ja toimintatuottojen toteutuma 139.535 euroa ylitti hieman muutetun talousarvion (104,5 %).

Kunnanhallituksen elinkeinojaoston toimintaa on selvitetty tilinpäätöskirjassa. Elinkeino toiminnan toimintamenot 184.081 euroa ovat ylittäneet talousarvion noin 12.571 eurolla (107,3 %). Toimintatulot 25.296 euroa ovat ylittäneet talousarvion 8.626 eurolla (151,7 %).

Palveluyhtiö Viisarit Oy tuottaa aiemmin tekniselle toimelle kuuluneet tehtävät: hallinto, asiakaspalvelu, laskutustehtävät, kiinteistötoimen tehtävät, liikenneväylät, yleiset alueet, sisäiset palvelut, yhdyskuntasuunnittelun käytännön valmistelut). Teknisen palveluiden toimintamenot 810.001 euroa ovat ylittäneet jonkin verran talousarvion (104,8 %). Toimintatulot 443.286 euroa ylittivät muutetun talousarvion noin 10.200 eurolla (102,4 %).

Tarkastuslautakunnan mielestä Palveluyhtiö Viisarit Oy:lle maksettuja kustannuksia ja palveluiden laatua tulee seurata aktiivisesti siten, että Tervon kunnan muuttuvat tarpeet tulevat huomioituksi. Jatkuva seuranta on tärkeää. Palveluiden taso tulee olla oikein mitoitettu.

5.3 Perusturvalautakunta

Sosiaali- ja terveystoimen toimintaa ja taloutta on selvitetty monipuolisesti ja laajasti toimintakertomuksessa.

Sosiaalipalvelujen tulosalueen toiminnan tavoitteet voidaan todeta toteutuneen riittävässä määrin.

Sosiaalipalveluiden toimintakulut 5.054.630 euroa ylittivät jonkin verran muutetun talousarvion (104,2 %). Toimintatuotot 756.445 euroa toteutuivat jonkin verran talousarviota pienempänä (90,4 %).

Toimeentuloturvan toiminnan tavoitteiden voidaan todeta pääosin toteutuneen koronasta huolimatta.

Toimeentuloturvan toimintakulut 143.377 euroa ylittivät jonkin verran talousarvion (144 %). Toimintatuotot 3.853 euroa toteutuivat lähes talousarvion mukaisena. Toimeentuloturvan toimintamenojen ylitys 43.787 johtui kokonaan työmarkkinatuen kunnasta.

Terveystoimen toiminnalliset tavoitteet toteutuivat suunnitellusti. Terveystoimen toimintakulut 3.886.112 euroa alittivat jonkin verran talousarvion (92,4 %).

5.4 Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan alaista toimintaa ja taloutta on selvitetty monipuolisesti toimintakertomuksessa. Sekä koulutustoiminnan että vapaa-aikatoiminnan tulosalueen toiminnan tavoitteet voidaan todeta pääosin saavutetuiksi.

Koulutustoiminnan toimintakulut 2.070.062 euroa alittuivat jonkin verran talousarvios- ta (95,5 %). Toimintatuotot 133.599 euroa ylittivät hieman talousarvion (116 %).

S.N. U. U.A. 25

Vapaa-aikatoiminnan toimintakulut 495.157 euroa alittivat jonkin verran talousarvion (86,1 %). Toimintatuotot 65.889 euroa ylittivät hieman talousarvion (112,5 %), joten vapaa-aikatoimen toimintakate toteutui talousarviota paremmin.

5.6 Ympäristölautakunta

Keiteleen, Tervon ja Vesannon yhteinen ympäristölautakunta vastaa kunnalle kuuluvista rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun tehtävistä ja valvonnasta em. kuntien alueella. Isäntäkuntana on Keitele.

Rakennusvalvontatoiminnan painopistealueena vuonna 2021 oli sähköisen asioinnin kehittäminen ja sitä kautta rakennusvalvonnan tehostaminen. Ympäristötoiminnan painopistealueena vuonna 2021 oli valvontaohjelman toteuttaminen ja kunnallisten ympäristösuojelumääräyksien laadinta.

Ympäristölautakunnan alaisen tulosalueen toiminnan tavoitteet voidaan todeta pääosin saavutetuiksi.

Facta-Kuntarekisterin Ympäristöosa otettiin käyttöön ja rekisteriin siirrettiin lupa- ja valvontakohteita vuoden 2021 aikana.

Ympäristötoimen toimintakulut 187.466 euroa alittivat talousarvion (92,1 %). Toimintatuotot 63.529 euroa alittivat myös hieman talousarvion (93,2 %).

Tarkastuslautakunta arvioi, että ympäristötoimi on järjestetty tuloksellisella tavalla.

5.7 Ympäristöterveyslautakunta

Ympäristöterveyslautakunnan alaisen tulosalueen toiminnan tavoitteet voidaan todeta pääosin saavutetuiksi.

Ympäristöterveystoimen toimintakulut 1.381.045 euroa alittivat talousarvion (95,1 %). Myös toimintatuotot 1.353.968 euroa alittivat talousarvion (96,1 %).

Tarkastuslautakunta arvioi, että ympäristöterveystoimi on pystytty järjestämään tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla heikosta eläinlääkäritilanteesta huolimatta.

6. Investoinnit

Kunnan investointimenot olivat 62.650 euroa, joka alittaa muutetun talousarvion 471.350 eurolla. Investointitulot 47.498 euroa ylittivät talousarvion, sillä talousarviossa ei investointituloja ollut lainkaan.

Investointien toteutunut määrä on vähäinen, koska suunniteltuja investointeja ei ole toteutettu. Investointien toteuttamiset ovat siirtyneet henkilöiden poissaolojen vuoksi.

Jatkossa on kiinnitettävä huomiota siihen, että investoinnit toteutuvat suunnitelman mukaisesti vuosittain.

7. Kunnan talous

Kunnan tilikauden tulos oli ylijäämäinen 71.771,64 euroa. Talousarviomuutoksessa 2021 kunnan tilikauden tulos oli arvioitu alijäämäiseksi 409.810 euroa. Toimintatuotot alittivat muutetun talousarvion 85.359 eurolla. Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion 193.574 eurolla. Toimintakate toteutui muutettua talousarviota paremmin ollen

S.N. UJA.

12.060.554 euroa (muutetussa talousarviossa 12.168.770 euroa). Edellisvuodesta toimintakate toteutui 90.199 euroa paremmin (tuotot kasvoivat 44.742 euroa ja kulut pienentyivät 45.456 euroa).

Verotulot toteutuivat muutettua talousarviota paremmin ollen 5.432.736 euroa. Talousarviossa oli 5.085.000 euroa. Vuonna 2020 verotulokertymä oli yhteensä 4.816.200 euroa, eli verotulot kasvoivat 616.536 eurolla vuodesta 2020. Valtionosuudet vuonna 2021 olivat 6.727.452 euroa, joka on 651.568 euroa vähemmän kuin vuonna 2020. Korkokulut pienenevät 10.425 euroa ja rahoituskulut kasvoivat 14.888 euroa vuodesta 2020 vuoteen 2021. Korkotuotot pienenevät 1.023 euroa ja muut rahoitustuotot kasvoivat 112.365 euroa vuodesta 2020 vuoteen 2021.

Vuosikate 405.444 euroa oli muutettua talousarviota 497.644 euroa parempi. Edellisvuodesta vuosikate parani 162.047 euroa. Suunnitelman mukaisten poistojen ollessa 341.809 euroa vuosikate riitti kattamaan poistot.

Poistojen, satunnaisten erien sekä poistoeron tuloutuksen ja rahastojen muutoksen jälkeen tilikauden tulos on ylijäämäinen 71.771 euroa. Edellisenä vuonna tulos oli alijäämäinen 61.001 euroa.

Rahoituslaskelmassa toiminnan ja investointien rahavirta oli 298.805 euroa positiivinen. Uutta pitkäaikaista lainaa ei nostettu ja entistä lyhennettiin 416.666 eurolla. Investointien tulorahoitusprosentti oli 738,2% (edellisvuonna 36,2 %).

Taseen tunnusluvut osoittavat, että taloudellinen asema on hieman parantunut. Omavaraisuusaste parani edellisvuoden 54,7 %:sta 58 %:iin ja suhteellinen velkaantuneisuus väheni 49,6 %:sta 43,7 %:iin. Lainakanta on 3.464 euroa/asukas, edellisenä vuonna 3.878 euroa/asukas.

8. Kuntakonserni

Konsernin vuosikate parantui 6.975 euroa edellisestä vuodesta, minkä johdosta konsernin tilikauden tulos oli 83.089 euroa ja tilikauden ylijäämä 77.210 euroa. Edellisen vuoden tulos 66.173 euroa ja tilinpäätössiirtojen jälkeen 51.746 euroa ylijäämäinen.

Konsernin omavaraisuusaste parani hieman edellisestä vuodesta (38,8 %) ja suhteellinen velkaantuneisuus parani hieman 68,1 %:iin (70,5%). Konsernin lainakanta väheni 1,399 miljoonalla eurolla 12,695 miljoonaan euroon edellisestä vuodesta eli 8.589 euroon/asukas. Konsernin kertynyt ylijäämä oli 1,483 miljoonaa euroa eli 1.003 euroa/asukas.

Tervon kunnan osuus Palveluyhtiö Viisarit Oy:n tappiosta on yli 150.000 euroa. Kunnan tulee seurata Palveluyhtiö Viisarit Oy:n kannattavuutta säännöllisesti vuoden aikana. Kuntien yhteinen etu on, että Palveluyhtiö Viisarit Oy kehittyisi elinkelpoiseksi yhtiöksi.

Tyhjien vuokra-asuntojen ylläpito aiheuttaa kunnalle turhia kustannuksia. Taloja on täysin tyhjiillään ja osa taloista on vajaakäytöllä. Tilanne on sama kuin edellisenä vuonna. Kunnan pitäisi tehdä suunnitelma ja päätös tyhjinä oleville vuokra-asunnoille (purkaminen, lämmitysmuodon muuttaminen tms.)

9. Henkilöstö

Tilinpäätöksen liitteeksi on laadittu kattava henkilöstökertomus. Sen mukaan vuoden lopussa kunnan palveluksessa oli kaikkiaan 83 työntekijää, 5 vähemmän kuin edellisenä vuonna (88).

S.N. U. J.A.

Henkilöstön keski-ikä on 48,26 vuotta (vuonna 2020 47,9).

Terveysperusteisissa poissaolot olivat vuonna 2021 olivat 1.095 päivää ja vuonna 2020 1.282 päivää. Vähennystä on 187 päivää. Henkilöä kohden lasketut terveysperusteisten poissaolojen määrä oli 13,19 päivää, kun se edellisenä vuonna oli 14,57 päivää. Työtapaturmapäiviä oli vuonna 2021 9 päivää.

Vuoden 2021 henkilöstötilinpäätös on laadittu monipuolisesti ja kattavasti.

Tarkastuslautakunta on huolissaan henkilöstön jaksamisesta ja vaihtuvuudesta.

10. Muut havainnot ja yhteenveto

Kunnassa on tyhjillään olevia rakennuksia, joiden purkaminen on toteuttamatta. Näistä aiheutuu kunnalle kustannuksia.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan kaavoitustilanne on edelleen hyvä ja tontteja on tarjolla riittävästi ja monipuolisesti.

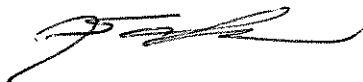
Tarkastuslautakunnan mielestä on positiivista Äyskosken alueen kehittyminen.

Tarkastuslautakunta esittää kunnan luottamushenkilöille ja työntekijöille kiitokset kunnan hyväksi tehdystä työstä.

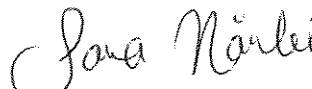
11. Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2021 kunnanvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että valtuusto merkitsee arviointikertomuksen tiedoksi.

Tervossa 13.6.2022

Jukka Vartiainen
puheenjohtaja

Sara Närhi
varapuheenjohtaja

Jarmo Askola
jäsen

Liisa Iivarinen
jäsen